

ВИКТОР ЮГО КОРВЕТАТА „КЛЕЙМОР“

Превод от френски: Пенчо Симов, 1979

chitanka.info

Една вечер през пролетта на 1793 година, около час преди залеза, в малкото пусто заливче Бонюи на остров Джърси се готвеше да отплава корветата „Клеймор“. Този кораб имаше френски екипаж, но се числеше към английската флотилия, разположена за охрана и наблюдение около източния край на острова.

Въпреки че изглеждаше като товарен кораб, това беше бойна корвета. Построена беше, за да се ползва и от хитростта, и от силата: да заблуди, ако е възможно, и да се бие, ако е необходимо. С оглед на задачата, която имаше да изпълнява през тази нощ, товарът ѝ бе заместен с тридесет голямокалибрени каронади, прикрепени здраво с тройни вериги на оръдейните палуби. Дулата оставаха скрити зад запушените отвори, нищо не се забелязваше отвън; оръдейните порти бяха изчезнали със спускането на всички капаци; сякаш маска бе поставена на корветата.

Екипажът бе съставен от офицери-емигранти и моряци-дезертъори. Всички хора бяха подбрани; нямаше нито един, който да не е добър моряк, добър боец и добър монархист.

Капитан на корветата „Клеймор“ бе кавалерът на ордена „Сен Луи“ — конт дьо Боабертло, един от най-способните офицери в стария кралски флот; негов помощник бе кавалерът Ла Вийовил, бивш гвардейски офицер, а лоцман бе Филип Гакъойл — най-съобразителният корабоводител от Джърси.

Лесно бе да се отгатне, че на този кораб предстои нещо необикновено. И наистина, на борда му току-що се бе качил мъж, чиято външност внушаваше представа за някакво приключение. Той беше висок старик, с изправена и яка фигура, със строго лице, чиято възраст трудно би могла да бъде определена — един от онези мъже, които са изпълнени с години и със сила, които имат бели коси над челото и светкавица в погледа си. В мига, когато се бе изкачил на корветата, морското му наметало се беше поразтворило и бе станало възможно да се види, че под това наметало той е облечен с широки панталони, наричани брагубра, с високи ботуши и с дреха от козя кожа, отвън общита с коприна, а отвътре с козината — типично облекло за бретонски селянин. На главата си имаше обичайната за времето кръгла и широкопола шапка, нахлупена по селски, без лента, нито кокарда.

Лорд Балкаръс, губернатор на острова, и принц Ла Тур д'Оверн лично го бяха придружили и настанили на борда. Желамбр, бивш телохранител на хонт д'Артоа, лично бе наглеждал обзавеждането на неговата кабина. При това, макар и сам благородник от добро потекло, Желамбр бе проявил такова усърдие в грижите си, че бе носил куфара на старика.

Малко след десет часа конт дьо Боабертло и кавалер Ла Вийовил отново придружиха селянина до неговата кабина. („Селянинът“ бе прозвището, с което хората от екипажа веднага назоваха своя пътник.)

След това капитанът и помощник-капитанът на корветата „Клеймор“ се върнаха на мостика и заприказваха, като пристъпваха един до друг. Внезапно отчаян вик прекъсна думите на Ла Вийовил и в същото време се чу шум, който не приличаше на нито един от обичайните шумове. Викът и шумът идваха от вътрешността на кораба.

Капитанът и неговият помощник се спуснаха към оръдейната палуба, но не можаха да влязат там. Всички моряци от оръдейната обслуга се качваха нагоре като обезумели.

Нещо ужасно се беше случило.

Една от канонадите — едно двадесет и четирикалиброво оръдие се беше откъснало.

Това е може би най-опасното морско произшествие. Няма пострашна беда за кораб, който се движи с пълен ход в открито море.

Оръдие, което е скъсало желязната си верига, внезапно се превръща в някакво свръхестествено чудовище. Тази маса тича благодарение на колелата си, движи се като билиардна топка, навежда се съответно със страничното клатушкане, гмурка се заедно с надлъжното люлеене, отива, връща се, спира, има вид, че обмисля нещо, отново се втурва, като стрела прекосява кораба от единия до другия край, прави пируети, крие се, побягва, освирепява, блъска, чупи, убива, унищожава.

Капитан Боабертло и лейтенант Ла Вийовил, и двамата познати като безстрашни мъже, бяха спрели в горния край на стълбата и безмълвни, бледи, разколебани се взираха в помещението. Някой ги побутна и слезе покрай тях.

Беше техният пътник, селянинът. Като стигна до долния край на възената стълба, той се спря.

Оръдието се движеше насам-натам. Човек би казал, че това е оживялата колесница на Апокалипсиса. Блещукащият корабен фенер придаваше на гледката главозамайващо люшкане между сянка и светлина. Формата на оръдието ставаше недоловима поради скоростта на движението му — то се показваше ту черно в светлината, ту отразяващо неясни отблясъци в тъмнината.

Оръдието продължаваше да руши кораба. Вече беше покосило четири други оръдия и бе пробило две дупки в борда. За щастие и двете бяха над водолинията, но водата би нахлула през тях при най-малка буря. То стръвно връхлиташе върху дървения скелет на корветата. Масивните подпорни греди устояваха — извитото дърво е особено здраво; но се чуваше тяхното прашене под ударите на тази огромна маса, която с някаква безумна вездесъщност се стоварваше по едно и също време на всички страни. Едно оловно топче, разтърсено в бутилка, не би могло да подскача по-лудешки и по-бързо. Вътрешната дървена облицовка на корпуса, засегната многократно, започваше да се разкъсва. Целият кораб бе изпълнен с чудовищен шум.

Капитанът бързо възвърна самообладанието си и по негова заповед на оръдейната палуба нахвърляха всичко, което би могло да забави и затрудни бясното движение на оръдието — дюшеци, койки, резервни ветрила, навити въжета, торбите на екипажа и пакетите с фалшиви банкноти, които съставяха част от товара на корветата, тъй като тази английска подлост беше гледана като допустимо средство за водене на война.

Но какво можеха да направят тези дреболии? След като никой не смееше да слезе и да ги постави, както би трябвало, те в няколко минути бяха превърнати на купчина парцали.

Вълните бяха тъкмо толкова големи, колкото бе потребно, за да се разрази бедата най-силно. Би било желателно да настъпи буря; тя би могла да прекатури оръдието, а щом четирите му колела се окажеха във въздуха, хората биха се справили с него. А така пораженията ставаха все по-тежки. Имаше забелвания, а на места и отчупени парченца от мачтите, които са забити в кила, минават през палубните етажи на корабите и приличат на дебели кръгли колони. Под конвулсивните удари на оръдието предната мачта се беше пропукала, засегната беше и главната мачта. Корабната артилерия бе разнебитена.

От всичко тридесет оръдия десет бяха въвн от строя; пробойните се умножаваха и корветата започваше да се пълни с вода.

Слезият долу възрастен пътник приличаше на каменна статуя в подножието на стълбата. Той невъзмутимо оглеждаше това опустошение. Беше съвсем неподвижен. Изглеждаше невъзможно да се направи крачка из батарейната палуба.

Всяко движение на откъснатата се каронада заплашваше да погуби кораба. Още няколко мига и крушението изглеждаше неизбежно.

Трябваше да се спре тази чудовищна лудост.

Трябваше да се обуздае тази светкавица.

Трябваше да се повали този гръм.

Боабертло каза на Ла Вийовил:

— Вярвате ли в бога, кавалере?

Ла Вийовил отговори:

— Да. Не. Понякога.

— А в бурята?

— Да. И в мигове като този.

— Наистина само бог би могъл да ни спаси сега — добави Боабертло.

Всички мълчеха, докато каронадата продължаваше ужасното опустошение.

Отвън вълните, блъскащи кораба, отговаряха на ударите от оръдието с удари откъм морето.

Изведнъж в този своеобразен недостъпен цирк, из който подскачаше развилнялото се оръдие, се появи човек с железен прът в ръка. Това беше причинителят на катастрофата, артилеристът, който бе проявил небрежност и бе допуснал бедствието, командирът на каронадата. Тъй като бе сторил злото, той искаше да го поправи. Бе грабнал, артилерийски лост в едната си ръка и въже в другата и бе скочил долу.

Тогава започна нещо страхотно: титанична гледка, борба на оръдието срещу артилериста, битка между материята и интелигентността, дуел между предмета и човека.

Човекът бе застанал в един от ъглите. С пръта и въжето в двете си ръце, опрял гръб на стената, застанал здраво на краката си, които

сякаш бяха от стомана, смъртно блед, спокоен, трагичен, като вкоренен в пода, той чакаше.

Той чакаше оръдието да мине близо край него.

Артилеристът познаваше своето оръдие и му се струваше, че и то трябва да го познава. Отдавна живееха заедно. Колко пъти бе пъхал ръка в устата му! За него това бе свойско чудовище. Той започна да му говори като на свое куче.

— Ела, ела де!

Може би той дори го обичаше. Изглеждаше, че желае то да дойде при него.

Но да дойде при него, означаваше да връхлети върху него. И тогава той би бил изгубен. Как да предотврати премазването. Това беше въпросът. Всички го наблюдаваха с ужас.

Нито една гръд не дишаше свободно, освен може би гръдта на стареца, който единствен оставаше на оръдейната палуба заедно с двамата противници като безстрашен свидетел.

Той също можеше да бъде смачкан от оръдието, но не се помръдваше.

Под тях слепите вълни насочваха двубоя.

В мига, в който артилеристът се реши на тази страхотна ръкопашна схватка и дойде да предизвика оръдието, една случайност в морското вълнение задържа за кратко каронадата неподвижна и сякаш учудена. „Ела де!“ ѝ казваше човекът. Тя изглеждаше, че се вслушва в гласа му.

Внезапно оръдието се хвърли върху него. Човекът отбягна удара.

Борбата започна. Нечувана борба. Крехкото в съприкосновение с неуязвимото. Боец от плът, нападащ медно чудовище. От едната страна сила, от другата — дух.

Всичко това ставаше в полумрак. Беше като неясно видение на някакво чудо.

Дух — странно, но човек би казал, че оръдието също го притежава, само че дух от омраза и от бяс. Това заслепление сякаш имаше очи. Чудовището изглеждаше да дебне човека. Имаше, или поне би могло да се вярва, че има лукавство в тази маса. Тя също избираше най-сгоден миг. Това беше някакво гигантско насекомо от желязо, което притежаваше или създаваше впечатление, че притежава демонична воля. От време на време този колосален скакалец се удряше

в ниския таван, после отново падаше върху четирите си колела като тигър върху четирите си лапи и пак се впускаше срещу човека. А той — гъвкав, пъргав, сръчен — се извиваше като змия, за да избегне тези светкавични движения. Той отбягваше сблъсъците, но ударите, от които се спасяваше, попадаха върху кораба и продължаваха да го рушат.

Част от скъсаната верига бе останала прикрепена към каронадата. Кой знае как тази верига се бе навила около винта в задната част на оръдието. Единият край оставаше прикрепен към лафета. Другият, свободен, се въртеше безумно около оръдието и пресилваше лудешките му подскачания. Винтът я държеше като стисната ръка и тази верига прибавяше камшични удари към ударите на стеноломна машина, създавайки около оръдието ужасна вихрушка — същински железен камшик в медна ръка. Тази верига усложняваше двубоя.

Обаче човекът се бореше. Дори понякога именно той атакуваше — промъкваше се с пръта и въжето в ръка, а оръдието сякаш разбираше намеренията му и отгатвайки опасността, побягваше. Великолепен в решителността си, човекът го преследваше.

Подобни неща не могат да траят дълго. По едно време оръдието като че ли си каза: „Хайде! Време е да свършваме!“ То се спря. Чувствуваше се приближаването на развръзката. Оръдието след кратко колебание изглеждаше като че ли взе (тъй като за всички то бе същинско живо същество) кръвожадно решение. То рязко се спусна към артилериста. Той се отдръпна встрани и му извика със смях: „Не успя!“ Сякаш вбесено, оръдието прекатури една каронада откъм левия борт; сетне, наново подхванато от невидимата прашка, която го изстрелваше, то се впусна напред. Три канонади бяха съборени от мощния тласък. Тогава, като заслепено и вече без да си дава сметка какво върши, то се засили и направи пробойна в носовата част. Човекът се бе прислонил в подножието на стълбата, на няколко крачки от наблюдаващия старец, и дебнеше с лоста си в ръка. Оръдието сякаш го забеляза и без да си даде труд да се обърне, се устреми заднишком към него — мълниеносно като удар с брадва. Човекът, опрял гръб в страничната стена, изглеждаше изгубен. Целият екипаж нададе вик.

Но неподвижният досега стар пътник от своя страна се бе спуснал по-бързо от всички тези страхотно бързи движения. Той бе

грабнал торба с фалшиви банкноти и с риск да бъде премазан, бе успял да я хвърли между колелата на каронадата.

Торбата изигра ролята на спирачка. Един камък задържа цял блок, един дървесен клон отклонява лавина. Каронадата се препъна. Артилеристът на свой ред се възползва от възможността, мушна своя железен прът между спиците на едно от задните колела и оръдието спря.

То се бе наклонило. Човекът го прекатури, като наблегна върху лоста си. Тежката маса се преобърна с трясъка на падаща камбана, а човекът се хвърли и цял облян в пот, стегна примката на въжето около бронзовия врат на поваленото чудовище.

Това бе краят. Човекът бе победил. Мравката бе надвила мастодонта; пигмеят бе гръмотевицата.

Войниците и моряците изръкопляскаха.

Целият екипаж се спусна с въжета и вериги и за миг оръдието бе оковано.

Артилеристът поздрави пътника.

— Господине — му каза той, — вие ми спасихте живота.

Старикът бе възвърнал своя невъзмутим вид и не отговори.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.